

Enskilda vägar

Arbete för en framtida enhetlig och rättvis hantering

Michael Ernfors

Stadsmiljöförvaltningen, Göteborgs stad

Enskilda vägar

Bakgrund

Nuläge Enskilda vägar i Göteborgs stad

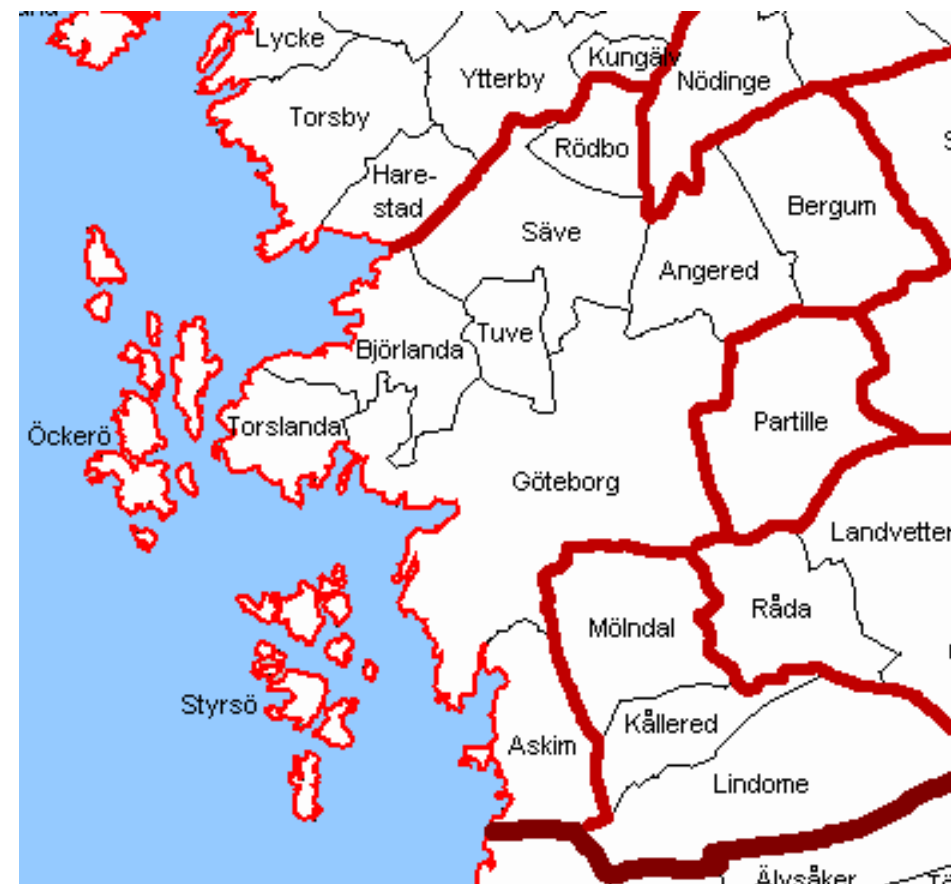

- I Göteborgs Stad finns det idag totalt 115 mil enskilda vägar
  - Fördelade på 150 vägsamfälligheter
  - ... varav 130 uppbär vägbidrag
  - ... olika avtal och överenskommelser
- Stadsmiljöförvaltningen sköter drift och underhåll på 13 mil av dessa
  - Mest inom (numera) tätbebyggt område
- Övriga har möjlighet att söka bidrag till drift och underhåll.
  - Efter fastställda kriterier

Lite historik

- Kommunsammanslagningar på 60- och 70-talen

- Kranskommunerna införlivas
  - Gatudrift villkoras i vissa delar
- Göteborgs Stad tar på sig att sköta drift och underhåll på en del av de enskilda vägarna
- Många olika avtal och överenskommelser

Nuläge hantering – ett tredelat bekymmer

Stadsplanering

"Öar" av EV mitt i stadsbilden
skapar hinder vid stadsutveckling

Säkerhet och framkomlighet.

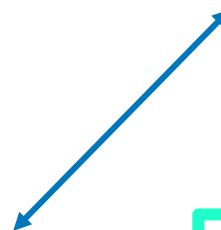
Drift och underhåll
Dagvatten- och skyfallshantering
Bärighet och TrpDispens
Anvisningar av ledningslägen
Trafikförändringar och -
omläggningar
Allmänna intressen
Trafiksäkerhet

NU – många gator behöver
upprustas

Rättsligt

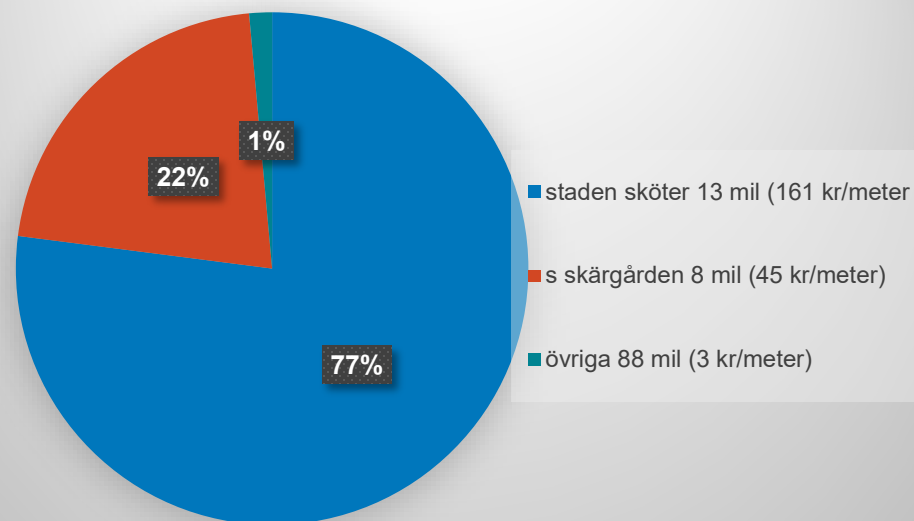
Likabehandling
Ekonomisk ersättning
Insomnade föreningar dvs ingen
att prata med
Får ej investera i EV*

* Lag om kommunal redovisning (KRL 1997:614)
Rådet för Kommunal Redovisning (RKR), RKR 11:4

Nuläge bidragsfördelning

Analys fördelning

Fördelning bidrag

Fördelning bidrag	Beräknad kostnad (mkr)
Drift och underhåll av de 13 milen som stadsmiljöförvaltningen sköter	16,7
Drift och underhåll av gatubelysningen på de 13 milen som stadsmiljöförvaltningen sköter	4,2
Bidrag till övriga enskilda varav södra skärgården uppbär drygt hälften.	6
Istandsättningsbidrag	0,25
Summa bidrag	27,2

Nuläge – Vägbidragen

1. Underhållsbidrag

- Uppgår till 70% av beräknad underhållskostnad

2. "Belysningsbidrag" uppgår till 100% av kostnaden

- I praktiken - stadsmiljöförvaltningen står för "allt" – hela anläggningen

3. Istandsättningsbidrag

- Kan sökas: max 50% av redovisad kostnad.

OBS!

Bidrag utgår inte för standardhöjande åtgärder eller nyanläggning.

Nuläge - "Belysningsbidrag"

- Bidraget till gatubelysningen har inneburit att staden sköter anläggningarna och levererar elen till dem
- Otydlighet om vem som egentligen äger anläggningarna
- Bidragen till gatubelysningen löper på från år till år
- Behov av att växla till ett system där bidrag söks på samma sätt som för bidragen till gatudrift

Generella villkor för bidrag

- Vägsamfälligheter/vägföreningar som tar emot bidrag ska vara bildade vid en laga förrättning
- Vägen ska hållas upplåten för allmän trafik och får inte stängas av.
- Vägens längd ska vara minst 200 meter.
- Vägen ska ha god framkomlighet och hållas farbar för motorfordon under hela året.
- Föreningar som förvaltar kvartersgator (kvartersmark i gällande detaljplan) har inte rätt till bidrag.

Tidigare beslut

KF-beslut 1972, 1973 och 1983

- 1972: Storlek på kommunalt bidrag
- 1973: Beslut kvartersgator inte ska omfattas av bidragen
- 1983: Sänkta statliga bidrag. Beslut att höja bidraget till vägföreningar med statligt bidrag till 40%

TU Stadskansliet 1994

...ärendet bordlades den 12 januari 1995 och något beslut fattades sedan aldrig

Därefter några ansatser under åren för att komma tillrätta med ägarfrågor, oklarheter, säkerhetsfrågor och likabehandling mm.

Uppdrag 2019 från direktören – ”se till att få ordning på detta....en gång för alla....”

Redogörelse i TN 2020 – fick politiskt uppdrag !!!

Vägen framåt

Syfte:

- Underlätta stadsplanering
- Klargöra ägande och ansvarsförhållanden
- Undanröja oklarheter och "skav" mellan föreningar, ledningsägare och kontoret

Mål:

- Likabehandling av vägsamfälligheterna
- Tydligt och enkelt förhållningssätt mellan enskilt och kommunalt ägande

Politiskt uppdrag

- Översyn av hantering av enskilda vägar

Beslut i *trafiknämnden* den 17 december 2020:

- Del 1: *Trafikkontoret* tar fram **kriterier för bidrag** till vägföreningar
- Del 2: *Trafikkontoret* tar fram **en handlingsplan** för att överlämna skötseln av enskilda vägar till vägföreningarna

Enskilda vägar

Vägen framåt

Handlingsplanens huvudupplägg:

- **Besluta Mål och Grundprinciper**
- **Tidplan och strategi**
- **Ta fram en rutin vid förfrågningar om kommunalt huvudmannaskap**
- **Ta fram principer för kommunalt huvudmannaskap**
- **Kommunikation och dialog**

I nästa steg:

- **Kartlägga vilka enskilda vägar som bör vara kommunaltekniska anläggningar – fokus är på de 13 milen staden redan sköter**
- **Lägga in detta detaljplanearbetet**

Handlingsplanens delar:

Grundprinciper först – dialog med parter och lokala lösningar sen !

- **Förslag (grundprinciper) till beslut i TN dec 2022 och KS/KF våren 2023**
  - Ett ”binärt” förhållningssätt:
    - kommunal gata eller
    - privat som föreningen sköter själv och kan söka bidrag
  - Att enskilda vägar/vägsamfälligheter/gemensamhetsanläggningar i Göteborg stad ska behandlas lika, vilket innebär att staden uppfyller lagkravet
  - Att de bidrag som staden betalar ut för skötsel, ska ske baserat på lika villkor
- **Förutsättningar:**
  - Grundprinciperna behöver vara beslutade innan lokala diskussioner och enskilda ställningstagande kring lösningar kan ske.
  - Flera förvaltningar involverade liksom Lantmäteri och Länsstyrelse, i den fortsatta planeringen.

Handlingsplanens delar:

Tidplan och strategi

1. Fokus på gator och vägar där staden sköter EV inom tätbebyggt område och där det finns aktiva föreningar.
2. Områden inom tätbebyggt område där föreningarna är inaktiva.
3. Översyn av vägar som bedöms vara av intresse ur ett planerings- och samhällsbyggnadsperspektiv.
4. Löpande och parallellt hanteras förfrågningar från enskilda föreningar.

Handlingsplanens delar:

Ta fram en rutin vid förfrågningar om kommunalt huvudmannaskap

1. Etablera en punkt i organisationen att hänvisa till vid förfrågningar om att göra gator kommunala.
2. Inrätta en arbetsgrupp med uppdrag att ta fram en rutin och beslutsmandat

Handlingsplanens delar:

Ta fram principer för kommunalt huvudmannaskap

1. Det ska finnas tydliga principer för vad som ska gälla om kommunalt huvudmannaskap ska övervägas.
2. Bedöma nyttan av vägen
3. Bedöma rationell väghållning
4. Den ska hålla kommunal standard – annars blir det en kommunal kostnad

Handlingsplanens delar:

Kommunikation och dialog – det tyngsta området !!

- Medvetandegöra om att man bor vid en enskild väg !
- Klargöra vad det innebär att ingå i en vägsamfällighet
- Tydliggöra varför staden lämnar över skötseln
- Ge kunskap om hur man går till väga för att bilda styrelse
- Klargöra processen för att ändra huvudmannaskapet till kommunalt
- Informera om kommunalt bidrag till skötsel av vägar och belysning

Tänkbara hinder på vägen

- Starta arbetet utan beslutad grundtanke
- "Akustisk prioritering" - efter protester
- Samfälligheter förhalar samverkan
- Krav på att staden fortsätter som innan
- Långdragen process – brister i uthållighet
- Resursbrist hos berörda offentliga aktörer
-

Kontakt

Michael Ernfors

michael.ernfors@stadsmiljo.goteborg.se

Stadsmiljöförvaltningen, Göteborgs Stad